

Nota voor Burgemeester en Wethouders

Team:

Onderwerp:

Tweede uitvoeringsagenda Toekomstbestendige Bedrijventerreinen (TBBT)

Notagegevens

Bestuursorgaan	: B-en-W 3-12-2024
Notanummer	: 2024-929
Datum	: 3-12-2024
Programma	: 10a - Economie en internationaal beleid
Portefeuillehouder	: Wethouder Van Essen,
Bijlage(n)	: Concept persbericht Modernisering bedrijventerreinen.docx, Stand van zaken 1e uitvoeringsagenda TBBT.pdf, Tweede uitvoeringsagenda TBBT.pdf

Parafering

26-11-2024: Wethouder27-11-2024: Programmamanager Economie en Internationaal beleid

Agendering

* 02-12-2024: Teammanager Concernstaf en Adjunct-secretaris

* 27-11-2024: Gemeentesecretaris/algemeen directeur

Definitieve akkoord

3-12-2024

B & W d.d.: 3-12-2024

Besluit

1. De "tweede uitvoeringsagenda Toekomstbestendige Bedrijventerreinen (TBBT)" vast te stellen
2. De opdracht te geven te starten met de implementatie
3. De raadsmededeling vast te stellen
4. De stukken aan te bieden aan de raad

De nota en het besluit openbaar te maken

Inleiding

In het voorjaar van 2021 heeft de gemeenteraad de eerste uitvoeringsagenda Toekomstbestendige Bedrijventerreinen (TBBT) vastgesteld. TBBT is een programma van de Deventer Economic Board ofwel DEB (voorheen Deventer Economisch Perspectief, DEP). Voor de uitvoering was 1 miljoen euro beschikbaar. De projecten zijn grotendeels uitgevoerd. In 2022 stelde de raad een 2e tranche van 1 miljoen euro beschikbaar voor de herstructurering van de kansenzones Bergweide IV Noord en Kloosterlanden Oost (thema Ruimte voor ondernemen). In de bijlage treft u een overzicht aan van de stand van zaken van de projecten op de eerste uitvoeringsagenda. Zoals toegezegd in de beantwoording van raadvragen nav de Voorjaarsnota stuurt het college de raad de evaluatie van het project 'Zon op Dak'.

In de begroting 2023 van de gemeente Deventer is voor Toekomstbestendige bedrijventerreinen 2 keer €500.000,- beschikbaar gesteld. In deze nota doen we een voorstel voor de besteding van deze middelen, in de vorm van de tweede

De agenda bouwt voort op de eerste uitvoeringsagenda en bevat dezelfde 4 thema's:

1. Leefbaarheid
2. Ruimte voor ondernemen
3. Duurzame mobiliteit
4. Duurzaamheid en klimaatadaptatie

Daaronder vallen 10 projecten, gericht op met name het verbeteren van veiligheid en bereikbaarheid, en het creëren van ruimte voor groei van bedrijven door de terreinen beter te benutten. Hiermee investeren we in de basis, wat helpt om verdergaande investeringen op gang te brengen. Het doel is om middels de projecten de investeringsbereidheid van ondernemers in het gebied te vergroten. Op basis van de ervaring van de eerste uitvoeringsagenda verwachten we dat het bedrijfsleven de komende jaren substantieel mee gaat investeren.

Beoogd maatschappelijk resultaat

Met de 4 thema's zetten we in op het aanjagen van private investeringen in het vastgoed en de buitenruimte, die we combineren met publieke investeringen. Dit geeft een impuls aan de herstructurering en dus modernisering van de bedrijventerreinen.

De verschillende projecten pakken ondermijnende criminaliteit aan (thema Leefbaarheid), vergroten de informatie uitwisseling tussen en met de ondernemers (thema Ruimte voor ondernemen), vergroten de bereikbaarheid van de terreinen (thema Duurzame mobiliteit), en zorgen voor verduurzaming en vergroening (thema Duurzaamheid en klimaatadaptatie).

Kader

Bestuursakkoord 2022-2026

Begroting 2023-2026

Raadsmededeling Afronding fase 1 Bergweide IV Noord

Memo TBBT Stand van zaken 2023

Raadsmededeling Uitvoeringsagenda TBBT project herstructurering

Raadsbesluit Stand van zaken uitvoeringsagenda TBBT en project herstructurering.

Besluit 2021-319

Raadsbesluit Uitvoeringsagenda toekomstbestendige bedrijventerreinen en beschikbaar stellen 1e tranche. Besluit 2020-1934

Betrokken partijen en participatie

De tweede uitvoeringsagenda TBBT is opgesteld en geaccordeerd door de Deventer Economic Board, waarin bestuurlijke vertegenwoordigers van de gemeente Deventer, Stichting Bedrijvenparkmanagement Deventer, MKB Deventer, Deventer Kring van Werkgevers, Saxion en Aventus zitting hebben.

DEB voert de uitvoeringsagenda uit door expertise en projectcapaciteit te leveren en de achterban te mobiliseren om mee te investeren in de bedrijventerreinen. Bij het opstellen van de agenda is ook de input van ondernemers meegenomen, die is opgedaan tijdens bijeenkomsten, werksessies en overleggen.

Toelichting op participatiebeleid

n.v.t.

Argumenten voor en tegen

Voor

- * Deventer wil een woon- en werkstad blijven. Daarvoor moeten we efficiënt met onze ruimte omgaan. Naast de zoektocht naar ruimte voor een nieuw bedrijventerrein betekent dit dat de bestaande bedrijventerreinen moeten moderniseren en intensiveren. Op die manier blijft Deventer aantrekkelijk voor werkgevers en werknemers;
- * Met de tweede uitvoeringsagenda toekomstbestendige bedrijventerreinen wordt, vanuit een breed draagvlak en in coproductie met vertegenwoordigers van het bedrijfsleven, invulling gegeven aan het bestuursakkoord 2022-2026;
- * Het belang van de bedrijventerreinen voor de Deventer economie is groot. Er zijn bijna 1.100 bedrijven gevestigd, waar meer dan 18.000 personen werken (ruim een derde van de directe werkgelegenheid in Deventer). Deze bedrijven genereren indirecte werkgelegenheid voor onder andere ICT bedrijven, adviesbureaus gevestigd in de kenniscampus, MKB, dienstverleners en ZZP-ers;
- * Investerings zijn nodig vanuit de wetenschap dat de gemeente en het bedrijfsleven de komende jaren voor tal van uitdagingen staan op het gebied van de energietransitie, klimaatadaptatie, verduurzaming goederenvervoer, circulariteit en waardebehoud;
- * De bereidheid van de overheid om te investeren in de toekomst van de bedrijventerreinen op basis van een gedragen uitvoeringsagenda bepaalt mede of ondernemers het kansrijk achten om te investeren. Men wil immers waarde vast ondernemen;
- * De laatste jaren hebben een aantal bedrijven zelf gestuurd op herstructureringen, door vastgoed te verwerven en te vernieuwen. Door dit in samenwerking te doen met publieke investeringen in onder andere de openbare ruimte gaat de kwaliteit van het terrein omhoog. Met deze uitvoeringsagenda kan DEB samen met de gemeente Deventer haar verbindende en aanjagende rol voortzetten;
- * Provincie en Regio Stedendriehoek zijn voornemens mee te investeren op onderdelen. Op dit moment lopen daar gesprekken over. Onderdelen van de eerste uitvoeringsagenda TBBT hebben een bijdrage gekregen vanuit de 1e Regiodeal. Aanvragen voor de 2e regiodeal omvatten ook onderdelen van de tweede uitvoeringsagenda, zoals een Smart Mobility Hub.

Tegen

- * Er is nog geen zekerheid over medefinanciering van private partijen, provincie of rijk. In deze startfase is dat logisch. Bedrijven hebben intenties, maar die komen in de loop van de uitvoering van de projecten tot wasdom. De ervaring van de 1e uitvoeringsagenda en de herstructureringsprojecten in de Kansenzones leert dat het bedrijfsleven makkelijker aanhaakt en meefinanciert wanneer de projecten concreter worden. Cofinanciering is voor bepaalde projecten randvoorwaardelijk voor de inzet van de middelen. De projecten waar dit niet voor geldt gaan over het verbeteren van publieke voorzieningen, waarvoor de gemeente aan zet is.

Financiële consequenties en dekking

Bij de begroting 2023 is €500.000,- voor 2023 en €500.000,- voor 2024 toegekend in het kader van TBBT. In Q1 2024 is er besloten om het budget uit 2023 te gebruiken in 2024 en het budget uit 2024 over te hevelen naar 2025. Op dit

moment lopen er gesprekken met de provincie en Regio Stedendriehoek over mogelijke bijdragen aan onderdelen van deze uitvoeringsagenda. Investerings vanuit het bedrijfsleven zijn een voorwaarde voor de besteding van publieke middelen.

Openbaarmaking en communicatie

Dit besluit openbaar maken.

Aanpak en uitvoering

Voor de uitvoering van het programma TBBT is een stuurgroep aangesteld bestaande uit vertegenwoordigers van DEB (bedrijfsleven en gemeente). De stuurgroep heeft de rol van regisseur en bewaker van het uitvoeringsprogramma TBBT.

Ten behoeve van de inzet van de middelen worden de projectvoorstellen uitgewerkt in een concreet projectplan met daarin de rol van de bedrijven. Deze worden aan de stuurgroep voorgelegd voor goedkeuring en besteding van de middelen. Een projectleider van DEB stuurt de verschillende projecten aan. Een kernteam bestaande uit de DEB projectleider, een beleidsadviseur economie van de gemeente, accountmanager en de bedrijvenparkmanager, bewaakt de inhoudelijke en financiële voortgang. De gemeenteraad wordt regelmatig tijdens bijeenkomsten met DEB over de voortgang geïnformeerd.

RAADSMEDEDELING

Onderwerp	Tweede uitvoeringsagenda Toekomstbestendige Bedrijventerreinen (TBBT)		
Nummer	2024-929	Portefeuillehouder	Wethouder Van Essen,
Team	DEV-BLD-R	Datum	3-12-2024

Inleiding

In deze raadsmededeling informeren wij u over de tweede uitvoeringsagenda van het project Toekomstbestendige Bedrijventerreinen (TBBT) van de Deventer Economic Board ofwel DEB (voorheen Deventer Economisch Perspectief, DEP).

In het voorjaar van 2021 heeft de raad de eerste uitvoeringsagenda Toekomstbestendige Bedrijventerreinen vastgesteld. Voor de uitvoering was 1 miljoen euro beschikbaar. De projecten zijn grotendeels uitgevoerd. In 2022 stelde de raad een tweede tranche van 1 miljoen euro beschikbaar voor de herstructurering van de kanszones Bergweide IV Noord en Kloosterlanden Oost (project uitvoeringsagenda thema Ruimte voor ondernemen). In de bijlage treft u een overzicht aan van de stand van zaken van de projecten op de eerste uitvoeringsagenda. Zoals toegezegd in de beantwoording van raadvragen nav de Voorjaarsnota stuurt het college de raad ook de evaluatie van het project 'Zon op Dak'.

In de begroting 2023 van de gemeente Deventer is voor TBBT 2 keer €500.000,- beschikbaar gesteld. Met de tweede uitvoeringsagenda geven we vorm aan de besteding van deze middelen.

Kader

- Bestuursakkoord 2022-2026
- Begroting 2023-2026
- Raadsmededeling Afronding fase 1 Bergweide IV Noord
- Memo TBBT Stand van zaken 2023
- Raadsmededeling Uitvoeringsagenda TBBT project herstructurering
- Raadsbesluit Stand van zaken uitvoeringsagenda TBBT en project herstructurering - Besluit 2021-319
- Raadsbesluit Uitvoeringsagenda toekomstbestendige bedrijventerreinen en beschikbaar stellen 1e tranche - Besluit 2020-1934

Kern van de boodschap

De 2e uitvoeringsagenda TBBT is een meerjarig programma. De agenda bouwt voort op de 1e uitvoeringsagenda en bevat dezelfde 4 thema's:

1. Leefbaarheid
2. Ruimte voor ondernemen
3. Duurzame mobiliteit
4. Duurzaamheid en klimaatadaptatie

Het college geeft uw raad een overzicht van de 10 projecten, die zijn opgesteld en geaccordeerd door het Deventer Economic Board. De projecten zijn met name gericht op het verbeteren van veiligheid en bereikbaarheid, en het creëren van ruimte voor groei van bedrijven door de terreinen beter te benutten. Hiermee investeren we in de basis, wat helpt om verdergaande investeringen op gang te brengen. Het doel is om middels de projecten de investeringsbereidheid van ondernemers in het gebied te vergroten. Op basis van de ervaring van de eerste uitvoeringsagenda verwachten we dat het bedrijfsleven de komende jaren substantieel gaat mee investeren.

Het gedetailleerde overzicht vindt u in de bijlage.

Nadere toelichting

- * De 1e uitvoeringsagenda TBBT is een meerjarig programma. De projecten zijn grotendeels uitgevoerd. De raad heeft hier in oktober 2024 een presentatie van DEB over ontvangen in het Ondernemershuis. In 2023 is er tevens een fietstocht georganiseerd door Bergweide IV.
- * Deventer wil een woon- en werkstad blijven. Daarvoor moeten we efficiënt met onze ruimte omgaan. Naast de zoektocht naar ruimte voor een nieuw bedrijventerrein betekent dit dat de bestaande bedrijventerreinen moeten moderniseren en intensiveren. Op die manier blijft Deventer aantrekkelijk voor werkgevers en werknemers.
- * Het belang van de bedrijventerreinen voor de Deventer economie is groot. Er zijn bijna 1.100 bedrijven waar meer dan 18.000 personen werken (ruim een derde van de directe werkgelegenheid in Deventer). Deze bedrijven genereren indirecte werkgelegenheid voor onder andere ICT bedrijven, adviesbureaus gevestigd in de kenniscampus, MKB, dienstverleners en ZZP-ers.
- * Investerings zijn nodig vanuit de wetenschap dat de gemeente en het bedrijfsleven de komende jaren voor tal van uitdagingen staan op het gebied van de energietransitie, klimaatadaptatie, verduurzaming goederenvervoer, circulariteit en waardebehoud.
- * De bereidheid van de overheid om te investeren in de toekomst van de bedrijventerreinen op basis van een gedragen uitvoeringsagenda bepaalt mede of ondernemers het kansrijk achten om te investeren. Men wil immers waarde vast ondernemen.
- * De laatste jaren hebben een aantal bedrijven zelf gestuurd op herstructureringen, door vastgoed te verwerven en te vernieuwen. Door dit in samenwerking te doen met publieke investeringen in onder andere de openbare ruimte gaat de kwaliteit van het terrein omhoog. Met deze uitvoeringsagenda kan DEB samen met de gemeente Deventer haar verbindende en aanjagende rol voortzetten.
- * Provincie en Regio Stedendriehoek zijn voornemens mee te investeren op onderdelen. Op dit moment lopen daar gesprekken over. Onderdelen van de eerste uitvoeringsagenda TBBT hebben een bijdrage gekregen vanuit de 1e Regiodeal. Aanvragen voor de 2e regiodeal omvatten ook onderdelen van de tweede uitvoeringsagenda, zoals een Smart Mobility Hub. Daar is nog geen zekerheid over, evenmin over medefinanciering van private partijen. In deze startfase is dat logisch. Bedrijven hebben intenties, maar die komen in de loop van de uitvoering van de projecten tot wasdom. De ervaring van de 1e uitvoeringsagenda en de herstructureringsprojecten in de Kansenzones leert dat het bedrijfsleven makkelijker aanhaakt en meefinanciert wanneer de projecten concreter worden. Cofinanciering is voor bepaalde projecten randvoorwaardelijk voor de inzet van de middelen. De projecten waar dit niet voor geldt gaan over het verbeteren van publieke voorzieningen, waarvoor de gemeente aan zet is.
- * De projectorganisatie blijft alert op samenwerkingskansen voor TBBT in en met de regio.

Stand van zaken 1^e uitvoeringsagenda TBBT

Met het project Toekomstbestendige Bedrijventerreinen (TBBT) zetten partners binnen het Deventer Economisch Perspectief (DEP), waaronder de gemeente, in op het aanjagen en realiseren van ontwikkelingen op de bestaande bedrijventerreinen. In dit document beschrijven we de stand van zaken van de 1^e uitvoeringsagenda.

De projecten van de eerste uitvoeringsagenda zijn ofwel afgerond, lopend of overgedragen aan andere projecten. Hieronder volgt een overzicht, onderverdeeld per thema.

Op verschillende momenten is de Raad op de hoogte gebracht van de stand van zaken van de uitvoeringsagenda, door de projectleider van het DEP. Zo is er een fietstocht georganiseerd door Bergweide 3 en heeft er op X een bijpraatsessie plaatsgevonden in het Ondernemershuis.

<i>Thema</i>	<i>Project</i>	<i>Status</i>
Leefbaarheid	<i>Het accent ligt op het verbeteren van de fietsbereikbaarheid en het creëren van een aantrekkelijker werkgebied voor werknemers met investeringen in fiets- en wandelpaden en verblijfsplekken tijdens lunchpauzes.</i>	
	Aanleg fietspad langs de Schipbeek (tussen Siemelinksweg en Deventerweg)	Uitvoering gestart, oplevering in 2025
	Fysieke aanleg en bewegwijzering van 3 beweegroutes in het Schipbeekgebied en Hanzepark waar medewerkers kunnen wandelen en sporten	GEREED, afgerond in 2023
	Verbeteren fietsbereikbaarheid Handelspark De Weteringen d.m.v. bewegwijzering en communicatie	Lopend (gesprekken met klankbordgroep werknemers). Oplevering in 2025
	Verbeteren looproutes Schipbeekgebied	Lopend (gesprekken met klankbordgroep werknemers). Oplevering in 2025
	Beleefbare haven Bergweide 4. Aanleg lunchplek havenkop	GEREED, afgerond in 2023
	Rangeerplek vrachtwagens Zweedsestraat	GEREED, wordt meegenomen in MJOP Zweedsestraat
	Cameratoezicht: plaatsing camera Kluwerlocatie	GEREED, afgerond in 2022
	Ontwikkelen digitaal platform voor ondernemers bedrijventerrein	Wordt opgenomen in 2 ^e uitvoeringsagenda TBBT
Energie en klimaat	<i>Een substantieel deel van het energieverbruik vindt plaats bij bedrijven, waarvan een groot deel op de bedrijventerreinen. In 2030 moeten de bedrijventerreinen een bijdrage leveren aan de energietransitie. We begeleiden ondernemers en eigenaren van bedrijfsdaken bij het terugdringen van het energieverbruik, het realiseren van zonne-energieprojecten en stimuleren het nemen van klimaatadaptieve maatregelen.</i>	
	Zon op Dak / besparen bedrijventerreinen. Maatwerkadvies, opstellen business cases,	GEREED. Eindrapport treft u aan in de bijlage. Vervolg

	dakscans, toepassen subsidies en regelingen, nazorg etc.	bepalen in overleg met DEP programma Smart Energy
	Stimuleren innovatieve 'groene' opwek – projecten binnen de mogelijkheden van het elektriciteitsnet	Heeft plek gekregen binnen het DEP programma Smart Energy
	Showcases circulaire economie en klimaatadaptatie d.m.v. subsidieregeling. Bijdrage in uitvoeringskosten bedrijven circulaire of klimaatadaptatieve maatregelen	In werking tot eind 2025, voortzetting in 2 ^e uitvoeringsagenda.
	Pilot klimaatadaptatie Bergweide 4. Opstellen routekaart + uitvoeringsplannen in publieke en private ruimte. Uitvoeren quick wins. Afkoppeling regenwaterafvoer, groene daken/gevels, biodiversiteit etc.	Routekaart GEREED. Uitvoeringsplannen zijn samengevoegd met bovenstaande subsidieregeling. Loopt.
Duurzame mobiliteit / bereikbaarheid	<i>De projecten binnen dit thema zijn gericht op een betere en meer duurzame ontsluiting van de bedrijventerreinen.</i>	
	Verkenning oplossing congestie Bergweidedijk / Visbystraat	GEREED. Rapport nut en noodzaak opgeleverd. Wordt meegenomen in MJOP 2025
	Stimuleren slimme en schone mobiliteit. Onderzoek geschikte locaties voor parkeren en laden in smart mobility hub	Bijna gereed, resultaten worden meegenomen in MJOP 2025 en herstructurering Bergweide en Kloosterlanden
	Robuuste parkeeroplossingen, minder verharding, meer vergroening	Concreet plan in uitwerking met ondernemer Kloosterlanden
	Regionaal Logistiek Netwerk	Wordt opgepakt door gemeente en VNO-NCW
Ruimte voor ondernemen	<i>Ruimte wordt steeds schaarser, ook op de bedrijventerreinen. Mogelijkheden voor uitbreiding raken uitgeput. In Deventer investeren we in het aanjagen, faciliteren, sturen en uitvoeren van herontwikkelingen en herstructureringen.</i>	
	Faciliteren herontwikkeling algemeen	Onderzoek door adviesbureau Buck Consultants met aanbevelingen voor vervolg GEREED
	Herstructureringsplan gebiedsgericht: Bergweide 3, 4 en Kloosterlanden Oost	Bergweide 4 en Kloosterlanden Oost aangewezen als 'kanszones', verdere uitwerking per 'kanszone' (zie onder). Fase 1 Bergweide 4 (wensbeeld + investeringsvoorstel + Nota van uitgangspunten) GEREED
	Marketingplan	Integratie website naar ondernemen-indeventer.nl en 1 meertalige pagina GEREED. Ontwikkeling marketingplan niet meer actueel

Herstructurering Kanszone Bergweide IV Noord	Fase 2: uitwerken toekomstplan (inrichtingsplan + investeringsplan)	Gestart samen met ondernemers en gemeente. Concept inrichtingsplan GEREED
	Fase 3: uitvoering toekomstplan	Uitvoering in najaar 2025
Herstructurering Kanszone Kloosterlanden Oost	Opstellen verkenning herstructurering en routekaart Kloosterlanden Oost	Opdracht in uitvoering door bureau, gereed eind 2024
	Opstellen routekaart herstructurering algemeen Deventer bedrijventerreinen	Opdracht in uitvoering door bureau, gereed eind 2024
	Aanpak herstructurering Kloosterlanden Oost opstellen, samen met ondernemers en gemeente	Start eind 2024 n.a.v. conclusies bovenstaande
	Uitvoering herstructurering Kloosterlanden Oost, samen met ondernemers en gemeente	Start 2025

An aerial photograph of Deventer, Netherlands, showing a mix of residential and commercial buildings, a canal, and green spaces. The city is surrounded by a dense forest. The image is framed with rounded corners.

Project Zon op Dak (Energieregisseurs)

WBS-Element: P6.31.01.21 TBBT Zon op dak WP3

Eindrapport

Datum: 15 januari 2024

Inhoud

1. INLEIDING	3
2. DOELSTELLINGEN	4
3. UITGEVOERDE ACTIVITEITEN	5
4. BEHAALDE RESULTATEN	9
5. GELEERDE LESSEN EN AANBEVELINGEN	11
OVERZICHT BIJLAGE	12

1. Inleiding

Vanuit het Deventer Economisch Perspectief (DEP) wordt hard gewerkt aan het versterken van de economie en werkgelegenheid in Deventer. Binnen het DEP-project Toekomstbestendige bedrijventerreinen (TBBT) is energietransitie één van de vier speerpunten.

Figuur 1: Het doelgebied

Om bedrijven op de Deventer bedrijventerreinen zoveel mogelijk te ontzorgen bij energiebesparing en “zon op dak”, is het project Zon op dak in het leven geroepen. Het doel van het project was om geïnteresseerde bedrijven te helpen met advies, businesscases, kennis, subsidies en waar nodig financiering. Hiervoor is DEP begin 2022 op zoek gegaan naar een regisseur.

Transitiemakers en PM Duurzaam hebben gezamenlijk de regisseursrol vervuld. Het project Zon op Dak is in april 2022 officieel van start gegaan en is in december 2023 afgerond.

In dit eindrapport worden de doelstellingen, uitgevoerde activiteiten, behaalde resultaten, geleerde lessen en aanbevelingen toegelicht. Dit rapport fungeert bovendien als een reflectie en leidraad voor toekomstige stappen, en belicht de waardevolle inzichten die zijn vergaard.

2. Doelstellingen

Voor de aanvang van het project zijn met opdrachtgever de doelstellingen vastgesteld. De doelstellingen en de subdoelstellingen zijn hieronder opgesomd.

Doelstelling

1. Minimaal 60 MKB bedrijven ontzorgen om tot investeringen te komen in verbetering van hun energiehuishouding.
 - minimaal 30 bedrijven waarbij we komen tot een positieve businesscase voor zon-op dak met een beoogd resultaat van 3.000 tot 4.000 extra zonnepanelen.
 - minimaal 30 bedrijven waarbij we zorgen voor een maatwerk energiebesparingsadvies.

Subdoelstellingen

- I.s.m. het projectteam TBBT een team van bij voorkeur lokale experts, adviseurs, installateurs en aannemers samenstellen die bedrijven en pandeigenaren op deelgebieden kunnen helpen met energiebesparingsvraagstukken.
- De regisseur heeft het volgende instrumentarium ter beschikking of dient dit zelf te organiseren:
 - Voornoemd team van adviseurs, experts en marktpartijen voor uitvoeren van (maatwerk)scans en businesscases;
 - Gratis quick-scan;
 - Kostenvoordeel op uitgebreide maatwerkscan;
 - Subsidiemogelijkheden vanuit het project, Cleantechregio, provincie of rijk;
 - Financieringsmogelijkheden voor grootschalige maatregelen.
 - Ondersteuning bij realisatie

3. Uitgevoerde activiteiten

In deze paragraaf wordt, aan de hand van het oorspronkelijke projectplan, een toelichting gegeven op de uitgevoerde activiteiten. Hierbij wordt toegelicht wat wel en niet bereikt is, maar ook waarom bepaalde zaken op andere wijze zijn ingevuld dan vooraf gepland.

Organisatie

Projectmanagement

In lijn met het plan van aanpak is in de beginfase aandacht besteed aan het neerzetten van een goede organisatie. Dit heeft geleid tot onder andere een overzichtelijke CRM-omgeving waarin alle leads werden opgenomen en belangrijke contactmomenten gedocumenteerd. De “klantreis” (van lead tot realisatie) van de bedrijven werd hierin ook bijgehouden.

Een export van het CRM als bijlage met het voorliggende rapport meegestuurd.

Communicatie

Ook is gezorgd voor goede bereikbaarheid en vindbaarheid. Er is een e-mailadres aangemaakt (energieregisseur@depdeventer.nl), een telefoonnummer geactiveerd (06-53179853) en er zijn visitekaartjes en flyers ontworpen en gedrukt. Met relevante partijen en personen, zoals parkmanagement, MKB Deventer en accountmanagers van de gemeente, is voor afstemming gezorgd zodat leads meteen doorgegeven konden worden.

Het beheer van het e-mailadres wordt overgedragen aan opdrachtgever. Het telefoonnummer wordt, zoals overeengekomen, opgeheven. Het nummer stond niet meer vermeld in recente communicatie-uitingen.

Expertpool

Er is een netwerk opgebouwd van verschillende experts en dienstverleners. Hiermee was het mogelijk om op bepaalde momenten snel te schakelen over bepaalde vraagstukken, snel afspraken in te plannen en te zorgen voor een (kwalitatief) goede opvolging. Dit werkte niet alleen goed voor ons, maar het gaf de ondernemers die ondersteund worden ook duidelijkheid.

Het opgebouwde netwerk is gedurende het project zeer belangrijk gebleken. Vanwege de urgentie die is ontstaan door de energiecrisis, zijn wacht- en levertijden in slechts enkele maanden zeer hoog opgelopen. Hoewel we hier zeker mee te maken hebben gehad, met name in de uitvoeringsfase, konden in de planvormingsfase van verduurzamingstrajecten in korte tijd flinke stappen worden gezet. Er is, in tegenstelling tot het plan van aanpak, niet voor gekozen om op voorhand concrete werk- en prijsafspraken te maken met partijen. Vanwege de opstartfase van het project en de langere doorlooptijd van de trajecten was immers niet meteen inzichtelijk welke experts en dienstverleners (herhaaldelijk) nodig waren. Dit maakte het ook voor de experts en dienstverleners niet aantrekkelijk om (voordelige) werkafspraken te maken.

Instrumentarium

Voor het instrumentarium zijn twee quickscans samengesteld. Een algemene quickscan waarbij de nadruk lag op energiebesparing en een quickscan voor zon op dak. Deze quickscans zijn zeer nuttig geweest in vrijwel alle trajecten. Hierop wordt onder “Specifieke deelprojecten” verder ingegaan. Naast de quickscans zijn tot nu toe geen concrete instrumenten of tools nodig geweest. Kennis van subsidies en verschillende financieringsmogelijkheden is daarentegen wel nuttig geweest en werd regelmatig ingezet.

Uitvoering

Scan bedrijventerreinen

Met een “scan” van de Deventer bedrijventerreinen is een overzicht gecreëerd van de panden en aanwezige bedrijven. Hiermee kon onder andere bekeken worden welk bouwjaar een pand heeft, of er een energielabel bekend is, wat het dakoppervlak is en of er reeds zonnepanelen zijn geïnstalleerd. Dit soort data is aangevuld met indicatieve data met betrekking tot energieverbruik en -besparing. Hiermee was het mogelijk om op gebiedsniveau mogelijk interessante bedrijven te identificeren, bijvoorbeeld op basis van het geschatte energieverbruik in combinatie met de aanwezige aansluiting en een groot dakoppervlak.

Leads

In het plan van aanpak is een onderscheid gemaakt tussen leadgeneratie (proactief leads genereren middels mailings en andere acties) en leadopvolging (leads opvolgen die uit het netwerk komen). Hoewel met mailings en belacties goede leads zijn gegenereerd, zaten er ook leads tussen die achteraf minder kansrijk bleken als het gaat om investeringsbereidheid, energiebesparingspotentieel of mogelijkheden voor zon op dak.

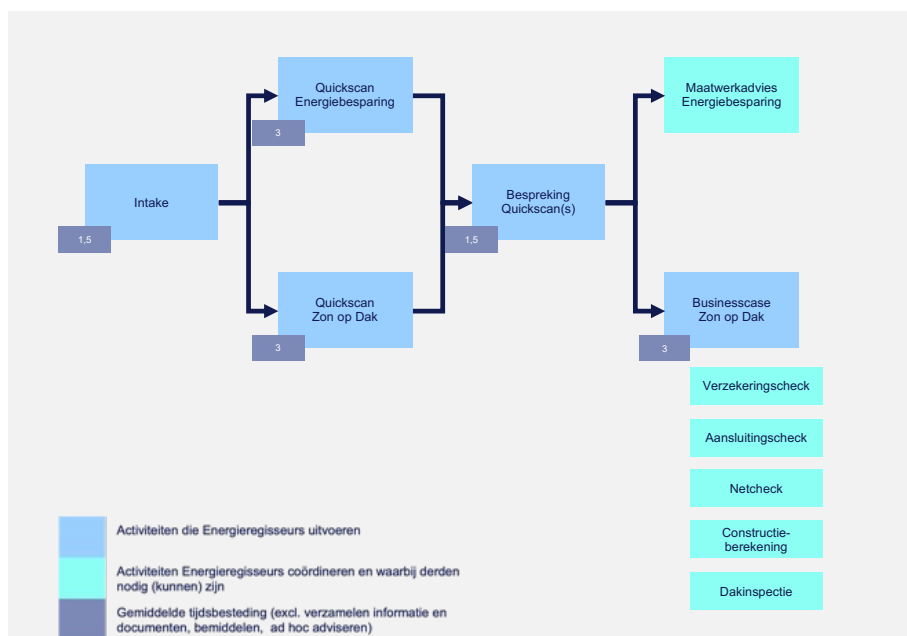
De leads die uit het netwerk kwamen, waren wat dat betreft vaker kansrijk. Dit komt onder andere doordat de betreffende ondernemers al contact hadden gehad met bijvoorbeeld de parkmanager, MKB Deventer, accountmanagers van de gemeente of andere personen. In veel gevallen zorgden die contactmomenten ervoor dat de investeringsbereidheid en de hulpvraag al verkend en getoetst konden worden alvorens wij intakegesprekken inplanden. Onze snelle opvolging zorgde er vervolgens voor dat bij de ondernemers het momentum werd vastgehouden en betrokkenheid bij het verduurzamingstraject hoog bleef.

Ondersteuning

Voor de trajecten is een overzichtelijke klantreis samengesteld. De stappen die de ondernemers doorliepen, zijn waar mogelijk gestandaardiseerd, maar boden ruimte voor maatwerk. Op hoofdlijnen zijn de stappen als volgt:

1. Intakegesprek
2. Quicksan (energiebesparing en/of zonnepanelen)
3. Nabespreken quickscan(s) en bepalen vervolgstappen
4. Maatwerkadvies (optioneel; uitgevoerd door marktpartij)
5. Businesscase zonnepanelen (optioneel; deels uitgevoerd door energieregisseurs, deels door marktpartijen)
6. Uitvoering (energiebesparingsmaatregelen of installatie zonnepanelen; eventueel ondersteuning door energieregisseurs, bijv. controleren van offertes)

In onderstaand schema wordt het stappenplan overzichtelijk weergegeven en wordt per stap de gemiddelde tijdsbesteding voor de energieregisseurs vermeld. In het schema wordt ook onderscheid gemaakt tussen activiteiten die de energieregisseurs zelf konden uitvoeren en activiteiten die door anderen (marktpartijen) werden uitgevoerd.

Het stappenplan werkte goed en bood ons de mogelijkheid om de klantreis voor ondernemers overzichtelijk te maken. Tegelijkertijd hadden wij in één oogopslag zicht op de voortgang van trajecten.

Koppelkansen

In het plan van aanpak is aangegeven dat we oog zouden houden voor koppelkansen met andere thema's, zoals klimaatadaptatie en duurzame mobiliteit. Duurzame mobiliteit is onderdeel geweest van veel hulpvragen. Dit ging met name over laadmogelijkheden bij bedrijfspanden. Verder werd periodiek overlegd en afgestemd met projecten van de gemeente/DEP binnen het thema klimaatadaptatie. Dit maakte het mogelijk om leads uit te wisselen en informatie te geven aan ondernemers.

Specifieke deelprojecten

In het plan van aanpak is onderscheid gemaakt tussen de twee onderstaande "deelprojecten". Hieronder worden het verloop en onze bevindingen van deze deelprojecten toegelicht. De kwantitatieve resultaten zijn toegelicht onder "Behaalde resultaten" en in de bijlage "TBBT Zon op Dak - Resultaten".

Zon op dak

In de eerste maanden van het project was er veel belangstelling naar ondersteuning bij zon op dak. Een belangrijke reden was dat ondernemers veelal niet wisten wat de mogelijkheden waren, wat er uitgezocht moest worden en waar ze konden aankloppen. Ook kregen ze steeds vaker verschillende adviezen en offertes van marktpartijen, waardoor de onduidelijkheid en daarmee de onzekerheid over de investering toenamen. Een andere reden is dat wensen voor zon op dak regelmatig gepaard gingen met wensen voor energiebesparingsmaatregelen. Ondernemers kregen graag inzicht in het totaal aan mogelijkheden zodat weloverwogen keuzes gemaakt konden worden in zowel het doen van investeringen als de volgorde waarin die investeringen gedaan worden.

In vrijwel alle trajecten hebben we te maken gehad met lange doorlooptijden door lange wacht- en levertijden bij marktpartijen. Installateurs en ingenieurbureaus waren bijvoorbeeld erg druk en het duurde, ondanks goede contacten, lang voordat afspraken ingepland werden, documenten aangeleverd werden of berekeningen gedaan werden. Zo kon het krijgen van een dakconstructieberekening al gauw 3 tot 4 maanden duren.

De doelen binnen het thema zon op dak zijn niet behaald. Van alle installaties die zijn voorbereid is er slechts één volledig gerealiseerd. Vrijwel alle bedrijven waarvoor de mogelijkheden zijn onderzocht of de volledige businesscase was uitgewerkt, hebben de daadwerkelijke investering uitgesteld. Dit heeft verschillende oorzaken gehad.

Maatwerk-energiebesparingsadvies

In 2022 is er veel belangstelling ontstaan voor energiebesparende maatregelen. De energiecrisis die zich in hoog tempo ontwikkeld heeft, is daar grotendeels de oorzaak van. Echter, dit heeft niet direct de vraag naar maatwerk-energiebesparingsadviezen geleid. Op basis van onze ervaringen in 2022, heeft dat voornamelijk twee oorzaken. Enerzijds ligt de oorzaak bij onze quickscan energiebesparing. Veel bedrijven konden op basis van die quickscan en de nabespreking ervan verder met hun verduurzamingstraject. Daarmee was het laten opstellen van een uitgebreid maatwerkadvies door een externe partij overbodig geworden. Anderzijds was een deel van de bedrijven op zoek naar pragmatische oplossingen die op zeer korte termijn gerealiseerd konden worden om zo snel mogelijk het gasverbruik te verminderen. Voor dit soort vraagstukken was een maatwerkadvies in veel gevallen te uitgebreid en niet wat de ondernemer nodig had.

Algemeen

Voor beide deelprojecten geldt dat na de eerste maanden de vraag naar ondersteuning sterk afgenomen is. Het aantal leads vanuit het netwerk liep terug. Reacties op belondes en mailings waren zeer beperkt. Ondernemers hebben verschillende redenen opgegeven voor feit dat ze geen behoefte hadden aan ondersteuning bij energiebesparing en/of zon op dak. Een aantal genoemde redenen is als volgt:

- *'Ik ben huurder en heb er niks over te zeggen.'*
- *'Ik heb maar een klein dak en vind dat de investering het niet waard is.'*
- *'Het is momenteel geen prioriteit voor ons.'*
- *'Ik weet nog niet wat er allemaal gaat gebeuren met de energiekosten of de salderingsregeling/terugleververgoedingen.'*
- *'We hebben het laaghangend fruit al aangepakt en we wachten met de rest.'*
- *'Ik heb simpelweg geen behoefte aan ondersteuning.'*

Daarnaast viel de investeringsbereidheid in veel gevallen tegen. Een aanzienlijk deel van de bedrijven maakten wel gebruik van de ("gratis") ondersteuning van de regisseurs, maar hebben de uitgewerkte plannen of adviezen nog niet ten uitvoering gebracht.

Desondanks gaven de bedrijven die vanaf de planvorming zijn geholpen en wel tot realisatie zijn overgegaan, aan dat zij zeer dankbaar waren voor de ondersteuning en zonder hulp niet verder waren gekomen.

4. Behaalde resultaten

Binnen het project is een groot aantal bedrijven verder geholpen met de verduurzaming van hun bedrijfspand. De één heeft flinke investeringen gedaan in zonnepanelen of energiebesparende maatregelen, de ander heeft alle handvatten en berekeningen gekregen om de investeringen op een later moment te doen. In deze paragraaf worden de resultaten op een rij gezet.

Bedrijven en trajecten

De doelstelling om 60 bedrijven te ontzorgen is niet behaald. De teller is uitgekomen op 50 bedrijven. Wel zijn veel van deze bedrijven zowel met zon op dak als energiebesparing aan de slag gegaan. Hierdoor komt het aantal trajecten uit op 74.

Bedrijven en trajecten	
Aantal bedrijven	50
Aantal trajecten	74
<i>Zon op dak</i>	36
<i>Energiebesparing</i>	38

Opwek en besparing

Voor zover dat mogelijk was, is bijgehouden hoeveel energie de behaalde resultaten op jaarbasis hebben bespaard of hoeveel duurzame energie ze hebben opgeleverd. In onderstaande tabel wordt onderscheid gemaakt tussen gerealiseerd en voorbereid/berekend.

Opwek en besparing					
	Gerealiseerd		Vorbereid/berekend		Totalen
	Zon op dak	Energiebesparing	Zon op dak	Energiebesparing	
Besparing (GJ)	184	1.143	3.787	1.212	6.327
Equivalent huishoudens energie-neutraal*	4	26	86	27	143

*Een gemiddeld huishouden verbruikt 43,97 GJ.

De besparingen zijn uitgedrukt in gigajoule (GJ) om ze voor rapportage-doeleinden om te kunnen rekenen naar equivalenten van energieneutrale woningen. Bijvoorbeeld: de energiebesparingsmaatregelen die gerealiseerd zijn, staan gelijk aan het energieneutraal maken van ca. 26 huishoudens.

Zon op dak

Het doel voor zon op dak was om bij minimaal 30 bedrijven te komen tot een positieve businesscase met in totaal een beoogd resultaat van 3.000 tot 4.000 extra zonnepanelen. Deze doelstelling is niet behaald. Uiteindelijk zijn 14 bedrijven zodanig geholpen dat de businesscase uitgewerkt was. De plannen van deze bedrijven tellen op tot 1.072 panelen.

Daarnaast is voor een aantal bedrijven wel de quickscan uitgevoerd, maar is de businesscase niet verder uitgewerkt. Het gaat hierbij om 1.838 panelen.

Zon op dak	
Trajecten	36
Zonnepanelen gerealiseerd	132
Zonnepanelen voorbereid – businesscase uitgewerkt	1.072 panelen (14 bedrijven)
Zonnepanelen voorbereid – scan uitgevoerd	1.838 panelen (24 bedrijven)

Energiebesparing

Het doel voor energiebesparing was om bij minimaal 30 bedrijven te zorgen voor een maatwerk energiebesparingsadvies. Dit doel is niet behaald. Uiteindelijk zijn 9 bedrijven aan een maatwerk energiebesparingsadvies geholpen. Hier dient wel opgemerkt te worden dat maatwerkadviezen in veel gevallen niet nodig bleken te zijn. Liefst 12 andere bedrijven konden met de quickscan energiebesparing direct over tot realisatie. Daarnaast zijn nog eens 16 bedrijven ad hoc geadviseerd bij hulpvragen in het kader van energiebesparing of gerelateerde investeringen (zoals laadpalen).

Energiebesparing	
Trajecten	38
Energiebesparing gerealiseerd	1.143 GJ (21 bedrijven)
Energiebesparing voorbereid	1.212 GJ (17 bedrijven)

5. Geleerde lessen en aanbevelingen

Het project heeft waardevolle inzichten en lessen opgeleverd. Deze zijn in verschillende voortgangsgesprekken reeds aan de orde gekomen. In deze paragraaf zijn de belangrijkste lessen op een rij gezet. Tevens worden aanbevelingen gedaan voor soortgelijke, toekomstige projecten.

1. Vraaggericht vs. Proactief

Met name richting het einde van het project is relatief veel tijd besteed aan het proactief benaderen van bedrijven om hulpvragen te identificeren. Bij voortgangsoverleggen is reeds aangegeven dat het van belang is om de balans tussen deze activiteiten en het daadwerkelijk ondersteunen van bedrijven bij verduurzaming bewaakt moet worden.

Voor toekomstige projecten wordt geadviseerd om dit op voorhand te bespreken of mee te nemen in de opdrachtbeschrijving of in KPI's.

2. KPI's

De KPI's voor dit project waren gericht op aantallen positieve businesscases en maatwerkadviezen. Al tijdens het project werd duidelijk dat ook negatieve businesscases (wat pas achteraf blijkt) veel tijd en moeite kostten om uit te werken, met name door de eerdergenoemde wachttijden bij marktpartijen en het verzamelen van de benodigde informatie van/met de bedrijven die geholpen werden. Daarnaast bleken maatwerkadviezen voor energiebesparing in veel gevallen niet noodzakelijk voor de daadwerkelijke energiebesparing.

Voor toekomstige projecten wordt aanbevolen om KPI's te formuleren waar de uitvoerende partij meer invloed op heeft en die gericht zijn op het daadwerkelijke doel, namelijk energiebesparing en duurzame opwek.

3. Doorlooptijden

De doorlooptijden van trajecten bleken lang te zijn. Naast de soms trage medewerking van bedrijven, waren ook de wachttijden bij marktpartijen een oorzaak. Dit heeft onder andere als risico dat het momentum om te verduurzamen onbenut blijft en investeringsbereidheid afneemt.

Voor toekomstige projecten wordt geadviseerd om lange doorlooptijden zoveel mogelijk te voorkomen. Dit kan op meerdere manieren gedaan worden. Enerzijds is het van belang om bovenop elk traject te blijven zitten, zodat de bedrijven niet te lang doen over het aanleveren van informatie of het maken van keuzes. Anderzijds kan het bevorderlijk zijn om reeds bij aanvang van het project afspraken te maken met marktpartijen, bijvoorbeeld door een consortium te vormen of door middel van een aanbesteding. Zo kan voor een x-aantal bedrijven tijd gereserveerd worden en is het mogelijk om als opdrachtgever eisen te stellen aan de doorlooptijden van bijvoorbeeld een dakconstructieberekening. Om dit mogelijk te maken zal een formeel opdrachtgeverschap vanuit de gemeente, DEP of parkmanagement nodig zijn.

4. Vrijblijvendheid

Eerder werd al benoemd dat een aanzienlijk aantal bedrijven na de ("gratis") ondersteuning (nog) niet over is gegaan tot investeringen.

Voor een toekomstig project wordt aanbevolen om de vrijblijvendheid te beperken, bijvoorbeeld door een vergoeding te rekenen. Om het wel aantrekkelijk te houden voor bedrijven, kan bijvoorbeeld afgesproken worden dat de vergoeding bij realisatie van zon op dak of energiebesparingsmaatregelen wordt omgezet in een korting op de investering.

5. Communicatie

Voor een groot deel van het project is er geen vast communicatiekanaal geweest waarop berichten over bedrijven en hun verduurzamingstrajecten gedeeld konden worden.

Inmiddels is de LinkedIn-pagina van DEP opgezet en begint het bereik toe te nemen. Voor toekomstige projecten wordt aanbevolen om een vaste (bijvoorbeeld tweewekelijkse) rubriek te maken waarin ondernemers vertellen over hun verduurzamingsplannen en waarin afgeronde projecten getoond kunnen worden. Eventueel kan medewerking aan een bericht als voorwaarde worden gesteld voor ondersteuning. Echter, in de praktijk zullen de meeste bedrijven hier graag aan meewerken vanwege de positieve aandacht.

Overzicht bijlage

1. TBBT Zon op Dak – Resultaten
2. Export CRM

Tweede uitvoeringsagenda Toekomstbestendige Bedrijventerreinen

Met het project Toekomstbestendige Bedrijventerreinen (TBBT) zetten partners binnen het Deventer Economic Board (DEB), waaronder de gemeente, in op het aanjagen en realiseren van ontwikkelingen op de bestaande bedrijventerreinen.

De tweede uitvoeringsagenda is een vervolg van de eerste uitvoeringsagenda en omvat met 9 projecten dezelfde thema's als de eerste uitvoeringsagenda (duurzame mobiliteit, leefbaarheid, ruimte voor ondernemen en duurzaamheid / klimaatadaptatie). Hiermee zetten we in op het aanjagen van private investeringen in het vastgoed en de buitenruimte, die we combineren met publieke investeringen. Dit geeft een impuls aan de herstructurering en dus modernisering van de bedrijventerreinen.

De verschillende projecten vergroten de bereikbaarheid van de terreinen (thema duurzame mobiliteit), pakken ondermijnende criminaliteit aan (thema leefbaarheid), vergroten de informatie uitwisseling tussen en met ondernemers (thema Ruimte voor ondernemen), en zorgen voor verduurzaming en vergroening (thema Duurzaamheid en klimaatadaptatie).

Niet alle investeringen zijn aan de voorkant te kwantificeren. Daarom zijn deze investeringen als ambitie weergegeven. Per project wordt een plan van aanpak opgesteld en voorgelegd aan de stuurgroep TBBT.

De projectorganisatie DEB/TBBT bestaat uit de ondernemersverenigingen MKB, DKW, parkmanagement, een beleidsadviseur economie van de gemeente en een programmamanager TBBT.

Duurzame mobiliteit				
Project	Beschrijving	Partijen	Rollen	Investering
Fiets- en voetgangersbrug over Deventerweg/Zutphenseweg	Ontwerp + uitvoering van een fiets- en voetgangersbrug in aansluiting op nieuw fietspad langs Schipbeek (vanuit Bathmen) en fietsroute LF1 vanuit Apeldoorn.	Projectorganisatie DEB/TBBT	Lobby voor cofinanciering	Eigen uren
		Gemeente	<ul style="list-style-type: none"> - Projectleiding - Ontwerp + bestek brug - Lobby voor cofinanciering - Begeleiding studenten 	<ul style="list-style-type: none"> - € 480.000 - PM bijdrage leefomgeving
	Geschatte realisatiekosten			

	ca. € 2 – 2,5 mln. NB*	Overige overheden (Rijk, Provincie, Regio)	- Inzet expertise - Cofinanciering	- Bijdrage afhankelijk van uitkomsten lobby. Ambitie: € 1.500.000 - € 2.000.000,-
		Saxion	- Inzet + begeleiding studenten civiele techniek voor uitvoeren haalbaarheidsonderzoek brug	- Eigen uren
Fietsverbinding over/onder Siemelinksweg	Haalbaarheidsonderzoek (ruimtelijk, planologisch, stakeholdersanalyse, civieltechnisch en financieel)	Gemeente	- Projectleiding - Evt. begeleiding studenten Saxion	- € 30.000 - PM bijdrage leefomgeving
		Saxion	- Evt. inzet en begeleiding studenten	- Eigen uren
Voucherregeling fietsvoorzieningen + stimulering fietsgebruik	- Opstellen voucherregeling voor realiseren fietsvoorzieningen voor ondernemers (stallingen, douches, laadplekken etc.) Max € 2.500 per bedrijf. - Stimulering fietsgebruik i.s.m. Regio Stedendriehoek	Ondernemers	Realiseren voorzieningen	- Kosten realisatie Ambitie: 100.000,-
		Projectorganisatie DEB/TBBT	- PM Projectleiding	- Eigen uren
		Regio Stedendriehoek	- PM Projectleiding - Organiseren acties stimulering fietsgebruik (bijv. fietsprobeeracties)	- Inzet bestaande producten en diensten m.b.t. stimulering fietsgebruik
		Gemeente	- Opzetten voucherregeling (technische gedeelte) - (Indien nodig) vergunningverlening fietsvoorzieningen	- € 50.000

Smart mobility hub(s) Kloosterlanden	I.s.m. DEB/Smart Energy onderzoeken, ontwikkelen en realiseren 1 of meerdere parkeeroplossingen i.c.m. energie oplossingen (smart mobility hub) in Kloosterlanden op openbaar gebied en/of privaat terrein. Doel: oplossen parkeer en energievraagstukken door efficiënt ruimtegebruik.	Ondernemers	<ul style="list-style-type: none"> - Partner in ontwikkeling hub(s) - Cofinanciering (aanleg en/of exploitatie) - Klankbord 	<ul style="list-style-type: none"> - Bijdrage ontwikkeling/exploitatie (afhankelijk van o.a. locatie) Ambitie: Ontwikkelfase ca. € 50.000- € 150.000,-, realisatie € 500.000- € 1.000.000,-
		Projectorganisatie DEB/TBBT i.s.m. DEB/Smart Energy	<ul style="list-style-type: none"> - Projectleiding - Verbinden initiatiefnemers 	<ul style="list-style-type: none"> - Eigen uren
		Overige overheden (Rijk, Provincie, Regio)	<ul style="list-style-type: none"> - Inzet expertise - Cofinanciering 	<ul style="list-style-type: none"> - Bijdrage afhankelijk van uitkomsten Regiodeal/lobby Ambitie: € 500.000
		Gemeente	<ul style="list-style-type: none"> - Lobby voor cofinanciering - Kaders aangeven mbt eventueel gebruik openbare ruimte - Samenloop organiseren met MJOP (werk met werk maken) - Vergunningverlening 	<ul style="list-style-type: none"> - € 100.000 - Deel gelden MJOP Kloosterlanden (samenloop) - PM bijdrage leefomgeving
		Saxion + Aventus	<ul style="list-style-type: none"> - Evt. inzet en begeleiding studenten 	<ul style="list-style-type: none"> - Eigen uren
Leefbaarheid				
	Beschrijving	Partijen	Rollen	Financiering
Aanpak ondermijnende criminaliteit bedrijventerreinen	1) Verbeteren en aanscherpen vergunningen en regelgeving kwetsbare sectoren	Ondernemers (uitvoering door Parkmanagement)	<ul style="list-style-type: none"> - Aansturen en begeleiden toezichthouder ter plaatse en beheer / exploitatie mobiele camera's. 	<ul style="list-style-type: none"> - € 25.000

	2) Toezichthouder ter plaatse (privaat)	Overige ondernemers (niet-leden parkmanagement)	Klankbord	- Eigen uren
	3) Slim inzetten handhaving gemeente			
	4) Mobiele camera's	Projectorganisatie DEB/TBBT	- Bewaken samenhang en voortgang	- Eigen uren
	5) Voorlichting en communicatie	Gemeente (afdeling Veiligheid, i.s.m. economie)	- Opstellen aanpak ondermijnende criminaliteit bedrijventerreinen - Organiseren handhavingsarrangement - Verbeteren en aanscherpen vergunningen en regelgeving	- € 115.000 - Middelen en uren van afdeling Veiligheid vanuit de aanpak ondermijnende criminaliteit
		Saxion + Aventus	- Begeleiding student Rechten (afstudeeronderzoek) - Onderzoeken inzet studenten Aventus integrale veiligheid	- Eigen uren

Ruimte voor ondernemen

	Beschrijving	Partijen	Rollen	Financiering
Digitaal community platform	Ontwikkeling en implementatie digitaal community platform om sneller informatie uit te wisselen tussen DEB-partners, maar ook tussen ondernemers onderling.	Ondernemers (o.a. via MKB, DKW, parkmanagement)	- Actieve deelname platform - Leveren content (bijv. uitnodiging ledenvergaderingen) - Klankbord	- Bijdrage aan digitaal community platform (afhankelijk van de keuze van het platform) Ambitie € 100.000
		Projectorganisatie DEB/TBBT en/of DOK	- Projectleiding - Actieve deelname platform stimuleren - Leveren content (bijv. verwijzen naar beschikbare subsidieregelingen)	- Eigen uren

		Gemeente	- Leveren content (bijv. wegafzetting op bedrijventerrein)	- € 35.000
		Overige overheden (Rijk, Provincie, Regio)	- Cofinanciering - Leveren content (bijv. ondernemersbijeenkomst regio)	- Bijdrage afhankelijk van uitkomsten Regiodeal/lobby Ambitie: € 150.000
		Saxion + Aventus	- Leveren content (bijv. behoefte aan stage/afstudeerplekken)	- Eigen uren
Stimulering Herstructurering	- Extra inzet projectleider DEB voor implementatie herstructurering Bergweide IV en Kloosterlanden Oost	Ondernemers	- Inzet expertise	- Eigen uren
		Projectorganisatie DEB/TBBT	- Begeleiding / inzet expertise	- Eigen uren
		Gemeente	- Inzet expertise	- € 40.000
Duurzaamheid / klimaatadaptatie				
	Beschrijving	Partijen	Rollen	Financiering
Duurzaamheids maatregelen Promoten en ondernemers hulp bieden bij ontwerp	- Het promoten en stimuleren van duurzaamheidsmaatregelen door o.a. goede voorbeelden te laten zien (lieftst gerealiseerd bij ondernemer in Deventer) - Ontwerpcapaciteit beschikbaar stellen voor duurzaamheidsmaatregelen.	Ondernemers	- Mede-ondernemers betrekken bij gerealiseerd ontwerp en stimuleren er zelf mee aan de slag te gaan. - Ontwerp (laten) maken van duurzaamheidsmaatregelen	- Beschikbaar stellen eigen ontwerpen en kostenramingen duurzaamheidsmaatregelen - Eigen uren
		Projectorganisatie DEB/TBBT	- Projectleiding - Verbinden ondernemers met goede voorbeelden	- Eigen uren

		Gemeente	- Inzet expertise	- € 35.000
		Saxion + Aventus	- Evt. inzet en begeleiding studenten (bijv. voorbeeldontwerpen maken)	- Eigen uren
Subsidie Klimaatadaptieve maatregelen voor bedrijven	Voortzetten huidige subsidieregeling/voucherregeling: Subsidie Klimaatadaptieve maatregelen voor bedrijven Digitaal Loket (deventer.nl) Maximaal € 5.000 per ondernemer	Ondernemers	- (Laten) ontwerpen en uitvoeren klimaatadaptieve maatregelen	- Ambitie: € 100.000,-
		Projectorganisatie DEB/TBBT	- Aanjagen, promoten subsidieregeling	- Eigen uren
		Gemeente	- Uitvoeren subsidieregeling - (Indien nodig) vergunningverlening klimaatadaptieve maatregelen	- € 80.000 - Uren leefomgeving
		Saxion + Aventus	- Evt. inzet en begeleiding studenten (ontwerp maken en/of uitvoeren)	- Eigen uren
Heggenchallenge	Binnen 2 jaar minstens 1.000 meter heggen/begroeide hekken realiseren in de Kansenzones (Kloosterlanden en Bergweide IV). Dit kan zowel op privé terrein als op openbaar gebied.	Ondernemers	- Grond beschikbaar stellen - Afstemmen ontwerp met Stichting Hoopheggen	- Inzet eigen grond - Evt. inzet personeel bij planten (personeelsdag o.i.d.) - Onderhoud haag op eigen terrein, ca € 20,- /m1/jaar
		Stichting Hoopheggen	- Ontwerp maken met richtlijnen i.s.m. ondernemers en gemeente - Organisatie plantdagen - Expertise inbrengen	- Eigen uren

		Projectorganisatie DEB/TBBT	- Projectleiding - Belangstelling ondernemers peilen en stimuleren
		Gemeente	- Inzet expertise (meedenken type hagen, geschikte locaties etc.)
		Saxion + Aventus	- Evt. inzet en begeleiding studenten (ontwerp maken en/of uitvoeren)
			- Eigen uren
			- € 35.000 - Uren leefomgeving
			- Eigen uren

NB* Voor het realiseren van de fietsbrug Deventerweg/Zutphenseweg is circa € 1.500.000 aan cofinanciering nodig. Mocht er eind 2025 geen zicht op cofinanciering zijn, dan wordt bekeken of en zo ja hoe, het resterende bedrag (na realisatie van het ontwerp) anders ingezet kan worden.